

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 6 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Na adreso praške „Politike“.

Mi smo bili oni dan prinesli članek proti češkej pasivnej politiki. Zrno našega članka je bila samo želja, da bi Čehi vendar uže popustili polovično svojo pasivno politiko, o kateri je zdaj jasno, da nam vsem avstrijskim Slovanom škoduje, ter da naj bi se Čehi postavili aktivno na čelo vsega avstrijskega Slovanstva, in ga s tem zjedini. Naš dotični članek so potem odobrovaje priobčili mcravsko-češki listi, pa tudi vsi večji protivni nemški listi so ga posneli, poslednji, to se ve da, po svojej perfidnej nemškej šegi skrčenega in spačenega. Praška „Politik“, ki bi imela biti nemško glasilo ne le Čehov, temuč vsega avstrijskega Slovanstva, odgovarja stoprav v nedeljo 28. julija nanj. Pa kako! Kaj bolj površnega in lehkomišljenega se malo najde v slovanskej žurnalistiki. Samo nekda nji dunajski „Vaterland“ je o slovenskih razmerah in slovenskih sodbah tačas prinašal podobne, na najslabših informacijah opre članke, ko je še neki Poljak Puffke uredoval ga. Kakor je nekda „Vaterland“ sodil naše razmere po dopisih v dunajskih „psevdo-liberalnih“ listih, tako se tudi zadnji članek v „Politiki“ opira ne prav za prav na naš originalni članek in njega zrno, temuč na spačeni in pokvarjeni posnetek njegov v „N. fr. Pr.“!

„Politik“ se obrača proti nam, češ, da smo dr. Riegru očitali, da je premalo „liberalen“, in nam svetuje, naj pustimo vprašanje o konservativnosti in liberalnosti na stran, ter naj se vsi držimo narodnega programa. Poslednji svet je popolnem nepotreben, ker mi se tega načela od nekda držimo, zdaj pa še posebno in izkjučivo. Strmeti pa mo-

ramo, na kaj vendar se opira ta svet. To, da bi bili mi dr. Riegru premalo „liberalnosti“ očitali, se je moralo „Politiki“ le sanjati, ker nij res. Z nobeno besedo nijsmo mi kaj takega, niti kaj podobnega rekli! Izmisli se kaj, potem pa polemizirati zoper to, to je vendar preveč!

Ako torej „Politik“ vzdihne: „Wie ein Laibacher blatt zu einer so gründlichen kenntniss der löhmischen zustände kommt, dürfte wohl einer frage werth sein“ — rečemo mi, da mi v Ljubljani čitamo češke liste v originalu vsak dan, ko se hočemo o čeških razmerah podučiti, hrvatske in ruske, ker se hočemo o hrvatskih in ruskih rečeh informirati. V Pragi pa pri „Politiki“ polemizirajo zoper nas na podlagi tega, kar v „N. fr. Pr.“ po kvarjenega ali predelanega bero. Le tako se more zgoditi, da tako neosnovano in nepodprto (da ne rečemo hu še besede) polemizirajo zoper nas, kakor je to „Politik“ storila, — katera se je pa popolnem ognila, odgovarjati zrno našega članka, to je, vprašanju aktivne politike in združenja vseh cislejtanskih Slovanov v jedno aktivno stranko pod češkim vodstvom.

Bosna.

(Dalja.)

Zbog svoje primitivne kulture nema Bosna ni urejenega rudarstva. Osobito obiluje bosenska dežela na železu, katerega po mnogih to pilnicah ali plavžih vsako leto dobiva okolo pet milijonov kilogramov. Soline pri Tusli dalje so doslej preko 300.000 kilogramov soli na leto. Na mnogih krajih bosenske zemlje so zasledili premogove žile, ali nihče se zanje nij menil, kakor zdaj ne za nekdanje rudnike

v Srebrniku in Srebrnici, kjer so dobivali baker in srebro. Mineralne kopeli, največ žveplene, ter kisle vode ostale so do denes popolnem neuporabljene. Obrt v Bosni je, kakor se ob sebi umeje, zelo omejen. Razven domače industrije, ki zadovoljava potrebam vsakdanjega života prebivalcev, ima Bosna orožarnice v Banjaluki, Skoplju in Fojni, pivarne v Serajevu, Banjaluki in Livnem. Davkov primerno plačuje Bosna silno mnogo. Davkarski izkaz od leta 1871 nam priča, da je za onega časa plačevala ta turška provincija direktnih davkov 4.300.000 gl., a indirektnih 600.000 gl., izmed teh je štiri milijone goldinarjev romalo vsako leto v Carigrad, dočim je v deželi ostalo za upravo le še 900.000 gld. Kristijani plačujejo 90% vseh davkov. Da si pod turškim gospodstvom, zamagel je vendar vsak kristijanski Bošnjak plačevati po 6 gld. 30 kr. direktnih davkov; dočim istoimensa vsota znaša v avstrijskih kronovinah samo štiri, a v ogrskih celo le 2 gld. 90 kr.

Za merilo duševnega napredka onih krajev naj nam bodo le ti podatki: mohamedani imajo 927 ljudskih šol, v katerih, kakor povsod na Turškem, učitelji podučavajo učence jedino o naukih koranovih, ne učeči jih ničesa, kar bi jim rabilo v praktičnem življenji. Katoliške šole, akopram jih nij dosti, povzdignile so se na najvišjo stopinjo izmed vseh drugih. Frančiškanski samostani v Sudinskej, Fojni, Kreševu, Gorci pri Livnem, Vučej Gori pri Travniku in na Širokem Bregu oskrbljuje odgojo dece; poleg imenovanih učilnic je pak še po raznih krajih dežele raztresenih 27 šol, kjer menihi podučavajo otroke.

Bosna ima tri katoliške škofove sedeži v Serajevu, Mostaru in Trebinji, ter 79 žup-

Listek.

Toplice na Dolenjskem.

Pred kratkim je prišla na svitlo knjiga pod naslovom: „Mineralbad Töplitz in Unterkrain und seine Umgebungen. Von P. v. Radics. Wien, 1878. Wilhelm Braunüller.“ Ta knjiga, ki ima spredaj v les vrezano podobo dolenjskih Toplic, obseza v malej osmerki na 117. straneh najprej temeljito zgodovinsko študijo o kopelih na Kranjskem sploh, v kateri nam učeni gospod pisatelj pripoveduje, da so se v Ljubljani, na Krškem in pri sv. Križi pri Radečah našle sledi kopelij iz rimskih časov; dalje nam opisuje srednjeveške „badestuben“ na Kranjskem, ter na posled prehaja na različne, dan denes po našej deželi nabajajoče kopeli in toplice. Po tem jako zanimivem uvodu začne g. pisatelj še le opisavati zgodovino in topografijo dolenjskih Toplic, ter razpravljati kemiško analizo, način

uporabe, moč, vspeh, zdanjo in nekdanjo upravo ondotnih vrečev. Ta poglavja, opirajoča se na izreke različnih zdravniških avtoritet, bodo, se ve da, najbolj zanimale tiste, ki hote svojemu oslabelemu zdravju iskati gotove in dolgo trajne pomoči. Žal, da naše dolenjske Toplice pri domačih ljudeh še nemajo povsod tistega dobrega glasu, kakor ga večkrat po nezasluženem uživajo marsikateri tuje drage kopeli. Želeli bi, da bi Radičeva knjiga v tem oziru mnogim oči odprla, da bi svojemu opešanemu zdravju iskali pomoči v domovini, v dolenjskih Toplicah, kjer si za male novce vsaj toliko opomorejo, kakor po tujih kopelih za drag denar.

A ne samo bolni, nego tudi zdravi, ki imajo dovolj prostega časa, in ki hote svoje močnji nekoliko puščati, nahajajo v naših prijaznih Toplicah mnogo vesele družine, in mnogo nedolžne, a toliko prijetnejše zabave. Lepi kraj, prijazna, solčna stanovanja, izvrstne krčme, dobra postrežba, kopališče, igra-

lišče, kegljišče, čitalnica, muzika, plesi, razne veselice, senčnati sprehodi — vse to človeka miče in vabi v ta dolenjski raj, da o splošnem veselji in o občej zabavi pozabi vsakdanjih skrbij in težav.

In komur bi se življenje v Toplicah kljubu zgoraj omenjenej raznovrstnosti zdelo prejedno, ta ima lepo priliko, ogledati se po krasnej okolici topliškej, katero nam g. Radič v poglavji: „Ausflüge in die Umgebung“ slika z živimi barvami, in katera, če morda tudi nij tako veličastna in romantična, kakor n. pr. Bled, Bohinj ali Kranjska Gora, ima na drugej strani to prednost, da se odlikuje s zgodovinskimi spomini, s prirodoopisnimi čudeži in narodoopisnimi posebnostimi.

Sploh moramo pa g. Radiču hvaležni biti, da je s svojimi prezanimivimi knjigami opozoril tuje in domače na ta prelepi kraj naše domovine. Kakor vselej, odlikuje se g. pisatelj tudi v tej knjigi po svojej spretnej pisavi, po svojem bogatem zgodovinskem znanji, in po

nikov, kateri so malne vsi dovršili duhovno semenišče v Djakovaru v Slavoniji. Pravoslavniki imajo štiri eparhe, namreč v Serajevem metropolitano, a škofe v Dolénjej Tusli, Mostaru in v Novem Bazaru. Imenoval jih je na ta častna mesta doslej patrijarh carigradski, se ve da ne brez precejšnjega plačila. Eparhom pak je bilo dovoljeno podelivati župnije ali fare, za katere so jim prosilci dajali po 20—200 zlatnikov. Dočim je katoliško duhovenstvo te meljito izobraženo, zadostuje pravoslavnikom pom, da znajo samomolitvenike čitati, in čisto se dogaja, da niti čitati ne umejo, nego da so vse potrebne molitve si prisvojili samo na izust. Židje imajo v Serajevem svojega hahambašija (nadrabinca), v Travniku in Novem Bazarji rabinca (župnika).

(Konec prihodnjič.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. julija.

Stara novinarska grešnica, katera je uže mnogim gospodarjem na uslugo bila, „Wiener Abendpost“ pripoveduje 30. t. m., da so naše vojske pri prehodu Save v Bosno vpile „hoch“ in „eljen“, a prebivalstvo pa „živio“. Mi vemo sami in posnemljemo tudi iz privatnih pisem naših prijateljev vojakov, ki so vsi dobri Slovani, da je najbrž judovski referent „Wiener Abendpost“ imel več kot kosmata ušesa, če je slišal v vojski „hoche“ in „eljene“ a ne naših domačih „živio“. Čudno je, da ti nemški novinarji še slovanskih klicev hrabrih naših slovanskih vojakov ne morejo zabilježiti tako, kakor so.

O prehodu naše vojske v *Bosno* se javlja iz Broda 29. jul.: Denes zjutraj ob 6. so šli naši vojaki na desni breg Save. Po 2¹/₂ uri je bil most narejen. Igrala se je cesarska pesen. Več turških uradnikov in oficirjev se je ponudilo, da hote še dalje uradovati. — Stotnik Brasseur je prvi stopil na bosenska tla. — Na turškem bregu je bil prišel nek turški major s civilnimi uradniki in je hotel našemu poveljniku nekovo pisanje izročiti. Filipović ga nij sprejel, Turki so hoteli pisanje na tla položiti, ali nazadnje so je soboj vzeli.

Volitve v *deželne zbornice* so razpisane uže — razen za Štajersko in Koroško, — tudi za zgorenje Avstrijsko, Solnograško,

Vorarlberško. Tudi na Češkem se uže priprave delajo.

Vnanje države.

Italijani še ne dade miru. Glasi, da mora Avstrija popustiti Trst, Trient in Istro, se množe, in italijanska vlada nič ne stori proti njim. Zdaj se pa še v spodnji Italiji nabirajo prostovoljci, ki hote v Albanijo vpasti in jo za Italijo osvojiti.

Iz *Moskve* se piše: Jedinu vredni odgovor na angleško okupacijo Cipra bode to, da Rusija naredi si floto v Črnem morji, in da v srednji Aziji zbere tako veliko vojno moč, da bode angleškemu gospodstvu v Indiji pretela. Ob enem mora Rusija trgovino v srednji Aziji v posebno varstvo vzeti.

V jednej zadnjih sej *angleške* zbornice se je brala peticija, ki nič manjšega ne terja, nego da se minister Beaconsfield zaradi veleizdaje prime, v obtožen stan dene zaradi pregrehe, da je kraljici svetoval protektorat nad Malo Azijo prevzeti in obljubiti, vsako rusko vojno poskušnjo v Aziji z orožjem odbijati, itd. Cipernsko vprašanje in njega na sledki pekó mnogo Angleže.

V spodnji zbornici je Hartington ostro govoril zoper ministra Beaconsfielda. Rekel je: Angleško-turška pogodba je škodljiva. Pot v Indijo ne vodi skozi Malo Azijo. Vlada še nij dokazala, da je bila kakšna sila zvezati se s Turki za brambo azijske Turčije. S tem je Anglija pobitrla za sto let vojne z Rusijo in sebi na škodo približala se Rusiji za tisoč milj. Gotovo je to blazna politika.

Nedeljska beseda v ljubljanskej čitalnici.

Ljubljanska čitalnica je priredila z družimi narodnimi društvi zadnjo nedeljo zvečer soarejo, s katero se smemo narodnjaci ponositi. Kajti nij nam ta veselica samo pokazala, da je Ljubljana res središče Slovenije, nego osvedočila je tudi blago srce svojega prebivalstva, katero radostno pomaga, kjer je pomagati. Obširen, 25. točk obsegajoč program „besede“ obečal nam je tako zabavo, kakoršno moremo v Ljubljani le malokedaj uživati. A odkrito se mora tudi priznati, da zvršetek posamnih točk prekosil je pričakovanja. Tu nij bilo ničesar, kar bi bilo zabavo motilo, jedna točka vršila se je tako precizno, popolno, kakor druga, kar velja mnogo, ako se ozira na obširnost programa. Navlušenje nauvočnega občinstva jelo se je kazati pri govoru dr. Vošnjaka, ki je govoril zbranemu, gotovo tisoč glav omikanega sveta obsežnemu občinstvu sledečo besedo:

„Slavna gospoda!

„Preteklo bode skoraj 18 let, da so ro-

doljubje v Ljubljani ustanovili slovensko čitalnico, kot središče socialnega narodnega življenja. Od tega časa nij minolo ne jedno leto, v katerem ne bi bila čitalnica zraven svojih družih narodnih namenov, obrnila se do blagodušnosti in dobrotljivosti svojih udov v prid po kakej elementarneji ali drugeji nesreči zadetih naših sodeželanov.

„Če je kjegod strašna ognjena moč upelnila nesrečnejem hiše in shrambe ter jih pahnila v najhujšo bedo in revščino, kdo je mej prvimi prihitil in z milostnimi darovi svojih društenikov tolažil in pomagal v prvej sili? — In če je kjegod nevihta in toča uničila ves up ubozemu kmetovalcu, ali če je vsled slabe letine lakota pretela sto in sto obupajočim rodbinam, vselej je naša čitalnica združena z družimi narodnimi društvi stopila v kolo dobrotnikov, klicala je svoje ude, in njen glas nikoli nij bil glas vpijočega v puščavi. — Tudi denes ne!

„Denes tem menj, ker ne gre za podporo odmejeno na malo število nesrečnih, ali na majheni oddelek dežele. Denes zadeta je cela kranjska dežela in morda je nij vasi, v kateri bi saj ena rodbina ne zdihovala po svojem odsočnem reditelji.

„Na ukaz presvetlega našega cesarja in vladarja prihitelo je nad 8000 mladih mož iz cele dežele, dastore svojo vojaško dolžnost, in če treba, s prelito svojo krvjo izvrše ukazano jim nalogo. Zbrali so se nagloma in v najlepšem redu, ter nedavno odrinili proti jugu do bosenske meje. Cela Ljubljana je spremljevala hrabre domače junake pri odhodu, in solzilo se je marsikatero oko, videče ginaljive prizore ločitve, ko je mladi oče še enkrat objemal ljubljeno ženo, drago dete, plakajoča mati še enkrat blagoslovila sina vojaka, ko se je ločil oče od sina, brat od brata, prijatelj od prijatelja.

„Utešila in tolažila nas je v tem bridkem trenutku samo ta nada in to prepričanje, da imajo naši slovenski sinovi izvrševati en del iste svete naloge, za katero so se pred tremi leti vzdignili naši slovanski bratje v Bosni in Hercegovini, za katero so leto pozneje v krvavi boj stopili Srbi in Črnogorci, in katero je v teku kratkih desetih mesecev sijajno v glavnih potezah rešil zmagonosni meč rusko-slovanskih bratov; to je osvobojenje Slovanov izpod barbarskega turškega jarma.

nekakej posebno dobrodejnej ljubezni do Kranjske dežele in do našega naroda, katere pri drugih nemško pišočih pisateljih tolikrat bridko pogrešamo. Gospod Radič je sè svojimi mnogovrstnimi spisi uže velikrat pokazal, da njemu naša dežela nij samo objekt za zgodovinska in krajepisna raziskavanja, nego da ima tudi srce za nas. Zatorej nam dobro došel!

Levce Jaropolk.

O zedinjenji italijanskega naroda.

(Govor dr. V. Zarnika v ljubljanskej čitalnici.)

II.

(Dalje.)

Pa mej vsemi Garibaldijevimi čini je naj-sijajnejši pot v Sicilijo 1860. leta. To se je pripravljalo in godilo tako tiho, da je bila vsa Evropa iznenadena, ko se je Garibaldi s svojimi 1000 prostovoljci pri Marsali izkrcal. Cavour je bil pri tem početji svoje uradno oko zatisnil, z družim je pa dobrovoljno prikimaval. Znano je, da je prišel Garibaldi v

Regio in potem po morji v Kalabrijo. Garibaldi bi bili gotovo na Napolitanskem z njegovo armado v morje vrgli, ako bi mu Cavour ne bil poslal velike armade pod vodstvom Cialdini ja na pomoč, ki je vzela takrat Marke, Bologno in Ancono, in šla potem na jug Garibaldiju na pomoč, ki je uže z veliko težavo in velikanskimi izgubami zmogel kraljeve pri reki Volturno. Napolitanski vojaki kralja Franca so bili mnogobrojni in dobro oboroženi, in bi bili Garibaldijeve prostovoljce končno gotovo uničili, ker s samim navdušenjem se ne dobivajo zmage proti izurjenim in discipliniranim vojakom, kakor jih je imel še takrat kralj Franc. V Garibaldijevih vrstah pa je bilo — mej nami rekoč — veliko sodrge. Le s Cavourjevo pomočjo je pridobil končno zmago črez kraljeve, in jug je bil še le potem pridobljen, ko je Cialdini Gaeto vzela. Tudi Cialdini-jevo ime je slavno v novejši italijanskej povestnici. On je Parmezan, in se je najprej bojeval v Španiji s Kristinosi proti Kar-

listom, pozneje na Portugalskem proti Don Miguelu in šel za tem v Italijo, kjer je bil 1848. l. pod kraljem Albertom uže zapovednik samostalnega oddelka. 1861. leta v spomladi je doživel Cavour veliko veselje, ker zbral se je v Turinu prvi italijanski parlament. Reči se mora, da kakor Mojzesu nij bilo sojeno v obljubljeno deželo priti, tako tudi Cavourju nij bilo dano, da bi bil videl celo Italijo združeno, a videl je takrat velik del naroda v Turinu zbranega. Pod njegovim ministerskim predsedstvom je sklical prvi italijanski parlament italijansko kraljevino in je ob enem Rim proklamiral za glavno mesto Italije. Kmalu potem je pa umrl po tridnevnej bolezn (na pljučnici). Cavour je bil pošten in nesebičen mož, 11 let je državi služil in nij zahteval od nje ne krajcarja plačila, kakor knez Čerkaski, ki je nedavno umrl v San Stefano. Tudi on je služil brezplačno, edino le v čast in slavo domovini. Delal je Cavour neumorno za svoj narod, in mej vsemi italijan-

Ko je pred tremi leti ravno v tem meseci doli v Hercegovini okolo Gačka in Nevesinja počila prva vstaška puška, ko so krepki Hercegovci neustrašeno planili na turške trinoge s klicem: „smrt ili svoboda“ ko so potem dalmatinski rodoljubi do vseh Slovanov se obrnili z gorečo prošnjo: „Dajte, pomagajte, došla je ura osvobojenja, sada ili nikada“, smo sicer vsi iz srca želeli najboljši uspeh, in s svojimi skromnimi močmi pripomogli, pa bili smo po žalostnih izkušnjah celega stoletja v opravičenem strahu, da bodo zopet naj poštetnejšo stvar uničili in zakopali diplomatični obziri. In res skušalo in skušalo se je podrezati žile naglo raztočej vstaji, in trohnelo truplo Turčije še enkrat oživljati.

„Pa narodi so močnejši od vseh nakan zvitih diplomatov, in kolo zgodovine se suče naprej ter ga zdrobi, kdor se ustavlja vladajočim idejam svojega veka. Kakor plamen v viharji, skočila je vstaja od hiše do hiše, od vasi do vasi, vojni krik hrabrih junakov pa je odmeval v milijonih srcih, v srcih vsega 90 milijonnega slovenskega naroda od jadranskega do severnega ledenega morja, od Triglava čez pol Evrope in Azije do obal daljnega tihega morja, kjer ob izlivu veličastnega Amora na skrajnej mejislovanstva straži rusko-slovanski vojak.“

„Mnogo britkih, skrbipolnih ur smo preživeli poslednja tri leta, bili so trenotki, da smo skoraj obupali, a naposled je zmagala pravična stvar: Slovanom je zasijala svetla zarja najsijajnejših zmag, in rodila se je našim zatiranim bratom zlata svoboda.“

„V to svrhu, da se konec stori turškemu trinoštvu tudi v sosednji Bosni in Hercegovini, da se tudi tam kakor v Bolgariji uvede red in postavnost, v to ne samo narodno ampak občno humanitarno svrhu smo i mi Slovenci storili, kar se je dalo, in z ozirom na ta blagi namen smo prebili žalost ločitve od svojih vojakov; da še veseliti se smemo, da je tudi nam Slovincem dana prilika vstopiti pri svetem delu osvobojenja naših bratov.“

„Kakor nas, ki smo ostali na domačih tleh, tako je tudi naše vrle junake tolažila in navduševala ista misel, da so poklicani k slavnemu činu kot rešitelji in osvoboditelji. Samo ena skrb je marsikomu odhajajočih zatemnila oko ter mu zrce s tugo navdajala, skrb, kaj bode doma s samotno ubogo ženo? kaj z ne-

skimi delavci tudi največ dosege, se ve da mu je bilo to le mogoče, ker mu je oče zapustil tak imetek, da mu celo življenje nij bilo nikdar skrbeti, kaj bo drug dan jedel. Poleg njega slovi najbolj Garibaldi, ne le zaradi tega, ker je približal italijanski jug severu, temveč zavoljo svoje izredne poštenosti. Pošten je bil kakor Aristid v starogrški povestnici. Ko je prišel 1860. leta kakor diktator s svojimi prostovoljci v Napulj, dobil je državno blagajnico na pravico, ki je takrat shranjevala čez 40 milijonov lir. Takrat bi si bil par milijonov lahko na pošten način prisvojil. Ali Garibaldi je rekel, da po svojem mnenju zasluži on kot diktator 40 lir na dan, in te si je tudi izplačal, a drug denar je izročil novej italijanski vladi. Kacega križca ali reda nij htel nikoli sprejeti in sploh nič, kar bi vrglo nanj najmanjšo senco sumnje, da je kaj storil iz slavohepnosti, ne pa iz golega rodoljublja.

(Dalje prih.)

boglenimi otročiči? Odkod čejo jemati živeža, da jim ne bode stradati, ko nij doma delavne roke skrbnega očeta? Kdo se bode usmilił zaluštenih, kdo odvrnil od njih pretečo jim lakoto?“

„Ne obupajte, dragi junaki in izvršujte lahkega in veselega srca svojo nalogo. Mi nismo in ne bomo pozabili žrtev, katere Vi doprinašate, mi čutimo z Vami, in kar je v naših slabih močeh, hočemo pripomagati, da se saj najhujša sila odvrne od Vaših rodbin. Prepričani smo, da tudi država ne bode izostala ter storila svojo dolžnost, kakor jo morate v najobilnišji meri izpolnjevati, in da bode tudi ona izdatno podpivala zaluštene rodbine.“

Vsem našim slovenskim junakom, ki morda v tem trenutku uže prekoračijo bosenske meje pa kličemo iz daljne domovine: Slava Vam! domovina gleda ponosno na Vas. in s ponosom in radostjo Vas bomo pozdravljali, kadar se po dokončanem delu spet vrnete na svoj mili dom, prepevajoči kakor pri odhodu tudi pri vrnitvi: „Naprej zastava Slave!“

Ko je govornik sklenil, zaklicalo je tudi vse občinstvo njemu in slavjanskim junakom navdušeno gromovito, in iz celega srca: slava in živili!

Isto tako navdušeno je bilo občinstvo pri v resnici izbornem petji naših čitalničnih pevcev, in pri petji g. Medena, in opernega pevca g. J. Nollija. Slišali smo glas g. Nollija uže od vseh strani hvaliti; a v točkah: recitativarije „Truatore“, in v recitativu in cavatini iz opere: „Sejслав luti“ dokazal je, da vsa ona hvala izrazila je še premalo.

Tudi čitalničin pevski zbor izvrševal je svojo nalogo tako, ka zasluži občnega priznanja, — vsi „filharmonikarji“ smejo se pred njim skriti.

„Sokolci“ naši pridobili in zaslužili so tudi splošno pohvalo. Na drogu pokazali so se gibčne telovadce, in pri posamnih grupah so dokazali, da „Sokol“ vredno hrani svoje staro dobro ime.

Dobitki loterije bili so jako lepi, in donesli so blagemu namenu precejšnjo svoto denarja.

Prostori bili so vsi prenapolnjeni. V sobanah, na vrtu, na dvorišči vse je bilo natlačeno, in kdor nij prišel točno zgodnej 8. uri, ta je uže teško si prostora našel, ali mnogi otiti moral.

Domače stvari.

— (Cesar) je sprejel 29. m. m. deputacijo iz Kranja, prosečo za ohranjenje gimnazije.

— (Cesarica) je darovala 1000 gold. za rodovine v vojake odšlih rezervistov.

— (Umor v ljubljanski prisilnej delavnici.) V tukajšnji prisilnej delavnici je 29. t. m. 17 leten korrigend svojega tovariša s črevljarskim krivcem tako globoko sunil in ranil pod rebrami, da je ranjenec družega dneva umrl. Zločinec je bil razsrjen, ker ga je le-ta bil izdal zaradi necega nesramnega dejanja, in uže tačas žugal, da ga bode zaklal. V pondeljek zjutraj si je prav ostro nabrusil krivec in ga skrivaj k sebi potaknil, ko so šli korrigendi se sprehajati na vrt. Tam skoči iz vrste in plane proti pred njim idočemu tovarišu, ter ga je, predno je kdo videl, kaj se godi, dvakrat dregnil.

— (Obesil) se je minoli ponedeljek pri Kolizeji nek črevljarsk pomočnik iz Krakovega;

neredno življenje ga je baje k temu činu pri gnalo.

— (Kanonične vizitacije) imel bode g. ljubljanski škof v sledečih farah radovljiške dekanije: 1. avgusta: v Kranjskej gori in Raddečah; 2. avgusta: v Belej peči; 3. avgusta: v Dobravi, Koroškej Beli in Breznici; 4. avgusta: posvečevanje oltarja in birma v Breznici; 5. avgusta: pohod na Brezje; 6. avgusta: na Bledu in v Bohinjskej Beli; 7. avgusta: v Gorjah in v Zaspu; 8. avgusta: v Kamnej Gorici in Dobravi; 9. avgusta: v Kropi in Oršičah. — Kanonične vizitacije bile so pa uže 28. julija: v Ljubnem in Mošnjah; 29. julija: v Begunjah in Lešah; 30. julija: v Radovljici in Lescah; 31. julija: na Jesenicah in v Dovjem.

— (Premembe v duhovskem stanu.) G. M. Jereb, župnik v Sorici, predložen je za faro Stopiče v Novomeškej dekaniji; g. Janez Brence, kooperator na Brdu pri Podpeči, prestavljen je v jednakej lastnosti v Kamnik; g. F. Kadunec, frančiškanski redovnik, prišel je kot kooperator v Kamno Gorico.

— (Izpraznene duhovske službe.) Ker je šel g. Jože Zalokar od sv. Mihaela v Polom, razpisana je dotična fara sv. Mihaela od 13. julija. Prošnje uložijo se na visokej c. kr. deželnej vladi za Kranjsko v Ljubljani. — G. J. Kosec dobil je faro Št. Kocijan pri Turjaku, zato izpraznena je zdaj fara Št. Vid pri Cerknici od 11. julija; prošnje ulagajo se lastništvu graščine Nadlišenske.

— („Blaznice (norišnice), kakoršne morajo biti, in kaj je njih namen“.) naslov je knjižici, katero je spisal g. primarij deželne blaznice kranjske, dr. Karel Bleiweis, založil deželni odbor kranjski. Knjižica je namenjena v poduk in pojasnilo županstvu, čest. duhovščini in v obče prijateljem človeštva, ter v jako umljivej popularnej besedi razlaga namen in upravo dobro urejene blaznice. Toliko predsodkov je še mej prostim ljudstvom, in celo mej omikanci proti nesrečnejem, ki na umu bolehajo in vsled tega se zlasti v početku bolezni, ko se še najlože daje ozdravljati, tako napačno z blaznimi ravná, da se čestokrat pravi čas zamudi, in iz ozdravljivega postane neozdravljiv blazni. Jako mikavni so slučaji, katere g. pisatelj iz svoje lastne skušnje navede. Ker se ravno zdaj nova deželna blaznica na Studenci, in sicer, kar se samo ob sebi razume, po najboljših vzorih sedanjega časa zida, izišel je ta poduk prav o primernem času, in želeti je le, da ga pridno prečitajo, ter se po njem ravnajo vsi, kateri imajo z blaznimi opraviti. Dr. V.

— (Na koperškem učiteljišči) je razpisana služba za hrvatski jezik, zgodovino in zemljepis s hrvatskim učnim jezikom.

— (Nesreča na južnej železnici.) Piše se nam: Poštni vlak, ki prihaja ob treh po noči v Ljubljano, zdrsil se je po noči mej 27. in 28. t. m. o pol dvanajstih mej Poličanami in Ponikvami na nekem, 13 metrov visokem nasipu s tira. Dasiravno nobeden potnik nij bil poškodovan, nastalo je vendar veliko vznemirjenje: mej ženskimi spolom pa paničen strah, ki se je polegel še le, ko je prišla iz Poličan pomoč, ter vzdignila vozove zopet na tir. V Ljubljano je vlak dospel tri ure prekasno.

— (Požari.) Iz Brežic nam piše naš poročevalec: Od spomladi sém ga nij tedna, da bi v našem okraji ne gorelo. 23. t. m. je

zopet pogorelo poslopje M. Hodka v Dečnih selih, ko je ravno cela družina v sosedovem vinogradu trto ogrebat pomagala. Kako je ogenj nastati mogel, se ne ve. 26. t. m. pa je pogorelo stanišče Marka Roglja na Zlolihi, katero je Rogljev 14letni sin zažgal na ta način, da je hotel gorečo mast pogasiti, vlii na-njo vode. Oba posestnika sta bila zavarovana pri banki „Slaviji“.

— (S Krškega) se nam piše: 23. t. m. okolo jednajste ure dopoldne začelo je v strehi Josip Koprivnikovega gospodarskega poslopja št. 19. v Velikej vasi goreti. Ogenj se je, ker je ravno tri dni prej in tisti dan bila strahovita vročina, tako hitro razširil, da na rešitev premakljivega blaga in žita niti misliti nij bilo. Vsled tega so domači gasilci in v pomoč prihitela krška požarna straža omejili svoje poslovanje le na obrambo sosednjih poslopij. Da si so jako marljivo in naporno delovali, vendar nij bilo mogoče ognja lokalizirati, ampak zgorela so 6. gospodarjem hišna in gospodarska poslopja. Župan g. V. Pfeifer bil je mej prvimi, ki so s Krškega prišli. — Pogorelec bil sta samo dva zavarovana pri banki „Slaviji“, vsi drugi nijso bili nikjer zavarovani, toraj jih ta nesreča tem huje zadene, ker so večidel uže vse letošnje žitne pridelke imeli pospravljene. Konstatirano je, da je zlomiseljno požgano bilo, ter se zdaj poizvede po zločincu.

Razne vesti.

* (Nesreča na morji.) V noči 14. ju nija unesrečil se je v lagunah pri Benetkah neki čoln, in utonilo je več osob. Okolo polnoči peljali so se namreč v tem čolnu godci po Lido; blizo „giardini publici“ pride jim parnik „Adria“ nasproti. Ker se mu čoln nij mogel hitro izogniti, šel je parnik čez njega, ter ga razdrobil in godce v morje pometal. Šest ljudi je pri tej priliki utonilo, druge so rešili.

* (Vesten žandarm.) Iz Murava se poroča, da, ko je šel žandarm Anton Oswald na straženje, opazil je dva močna človeka pred soboj, ki sta hitro neke žaklje za soboj vlekla. To se je zdelo žandarmu sumljivo, in

ukaže jima ustaviti se in počakati ga. Ko pa žandarm blizu pride, sune ga strašno jeden v trebuh, na kar oba zbežita in skočita v Muro da bi jo preplavala. A žandarm, akopram nevarno ranjen, skočil je za njima, in posrečilo se mu je enega izmed njiju ujeti. Ko ga pripelje k okrajnej sodnji v Muravu, zgrudi se vli žandarm nezavesten, ker mu je bilo uže preveč krvi oteklo.

(Častno priznanje.) Gospod Henrik Bloch v Helu (Eger), ki si je s se svojo iznajdbo cvetu zoper trganje po udih, na vednostnem polji pridobil dobro ime, a mnogo zahvalnic od bolnikov, imenovan je od društva „Mezzofanti“ v Neapolji za častnega uda, ter je dobil od njega ob jednom zlato medaljo za umetnost in vedo.

Tržne cene

v Ljubljani 31. julija t. l.

Pšenica hektoliter 7 gld. 80 kr.; — reš 5 gld. 04 kr.; — ječmen 4 gld. 03 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 4 gld. 83 kr.; — pros 6 gld. 34 kr.; — krompir 20 kr.; — krompir 100 kilogramov — gl. — kr.; — fižol hektoliter 9 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 93 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gl. 70 kr.; — špeh povojen — gl. 75 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govednine kilogram 54 kr.; — telotnine 50 kr.; — svinjsko meso 70 kr.; — svinjsko 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 1 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 31. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	65	„
Zlata renta	74	—	„
1860 drž. posojilo	—	—	„
Akcije narodne banke	823	—	„
Sredstvene akcije	262	25	„
London	114	60	„
Napol.	—	19	„
Č. kr. cekini	5	41	„
Srebro	100	15	„
Državne marke	56	60	„

Zahvala.

Ne morem si kaj, da ne bi gospodu dr. Ljudevitu Jenko v Ljubljani za humano, nesebično zdravljenje moje nadočne bolezni, katera me je uže štiri leta brez upa na zboljšanje trpinčila, a sem zdaj popolnem ozdravljena, svojo najiskrenejšo zahvalo ne izrekla. Zato priporočam ga vsakemu, posebno, ker me je v petih mesecih popolnem ozdravel.

Še spoštovanjem

Marija Auer,

(237) soproga mestnega čevljarkega mojstra.

Vsem kupcem se sadjem

se daje na znanje, da daje oskrbnistvo graščine Poganik pri Kresnici vse

sadje

na drevesih v najem.

(235—1)

Hiša v Ljubljani,

na dobrem kraju, z dvoriščem, vodnjakom, s hlevom za 8 do 10 konj in z globoko kletjo, se iz proste roke prodá pod ugodnimi pogoji. V hiši je tudi gostilnica in pekarija, katera se tudi za sv. Mihael oddá. — Natančneje pové opravništvo „Slovenskega Naroda“.

(224—4)

Učenec,

slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme v štacuno z železom, špicerijskim blagom in deželnimi pridelki Franca Omersa v Kranji.

(231—2)

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za morjevece (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejšje v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vizitne karte in pisemske zavitke.

(158—60)

Wir empfehlen als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—35)

Priporočilo pušk.

Usojam si sl. občinstvu naznanjati, da izdelujem nove puške vsake sisteme, kakor tudi popravljam stare, in jih prenamejam prav po ceni v zadanke. Za dobro delo sem porok. Naročila izvršujem hitro in točno.

Anton Sodja,

(230—3) puškar v Barovljah (Ferlach).

Tuji.

30. julija:

Evropa: Hild iz Inomosta. Pri Slonu: Mates iz Celja. — Bancelj iz Železnikov. — Müller iz Dunaja. — Wilerek iz Waraždina. — Duscheneck iz Dunaja. — Küller iz Rateč. — Gross iz Dunaja. Pri Matič: Hüsig iz Dunaja. — Kleder iz Trsta. — Novak iz Dunaja. Koppstein iz Kočevja. — Stein iz Berlina. Pri bavarskem dvoru: Calafati iz Trsta. — Kanz iz Gradca. — Kulka iz Prage. — Albrecht iz Trsta.

Loterijne srečke.

V Trstu 27. julija: 63. 28. 12. 88. 19.

V Linci 27. julija: 33. 79. 84. 28. 62.

Zabavni vlak

bode vozil ob ugodnem vremenu

v nedeljo 4. avgusta t. l.

na cesarjevič Rudolfovej železnici od

Ljubljane v Radovljico-Lesce

in nazaj pod sledeče znižano ceno za vožnjo gori in nazaj:

Od Ljubljane in nazaj II. red gl. 2.—, III. red gl. 1.—20	
„ Vižmarjev „ „ „ „ 2.— „ „ 1.—20	
„ Medvod „ „ „ „ 1.—80 „ „ 1.—15	
„ Loke „ „ „ „ 1.—50 „ „ 1.—	
„ Kranja „ „ „ „ 1.—10 „ „ —80	
„ Podnarta „ „ „ „ —80 „ „ —50	

Od Ljubljane se odpelje ob 6. uri 30 minut jutraj, vrača se iz Radovljice ob 8. uri 20 minut zvečer.

Otroci, stari do 2 let na naročji so prosti; za dva otroke od 2—10 let rabi naj se jedna karta za dotičen razred.

Odraščeni plača z jednim otrokom čez 2 leti v II. redu jedno karto za II. red in jedno karto za III. red; odraščeni z otrokom čez 2 leti plača v III. redu jedno karto za II. red. Vožnje karte imajo razen pri tem separatnem vlaknu veljavo tudi za vožnjo nazaj z vlakom št. 2. Ako se oddajajo tudi potniške reči, se ne dovoljuje svobodna vaga.

(238)

Podjetništvo.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.